Lieta Nr. C771307724
Lietas arhīva Nr.C-04062-25/88
ECLI:LV:RPT:2025:1121.C771307724.5.S

Rīgas pilsētas tiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2025.gada 21.novembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Agnese Sviķe,

ar tiesas sēdes sekretāri Sonoru Robertu Solu,

piedaloties prasītājam /Persona B/, prasītāja pārstāvjiem zvērinātam advokātam Andrim Tauriņam un /Persona D/, un atbildētāja pārstāvjiem zvērinātam advokātam Laurim Liepam un zvērināta advokāta palīdzei Gabrielai Šantarei,

tiesas sēdē izskatīja civillietu /Persona B/ prasībā pret AS "Latvenergo" par atvainošanos un mantisko kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājs /Persona B/ 2024.gada 8.augustā Rīgas pilsētas tiesā iesniedza prasības pieteikumu pret atbildētāju AS "Latvenergo" par atvainošanos un mantisko kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu.

[1.1] Sākotnējā prasība 2025.gada 14.jūlijā precizēta. Pamatojoties uz Satversmes 96.pantu, Civillikuma 1. un 1635.pantu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31.panta otro daļu, precizētajā prasībā lūgts:

1. atzīt atbildētāja rīcību, nesniedzot prasītājam informāciju par viņa izslēgšanas no konkursa iemesliem, par prettiesisku un godu un cieņu aizskarošu;

2. noteikt atbildētājam pienākumu rakstveida atvainoties prasītājam par atbildētāja nodarīto morālo kaitējumu, atbildētājam negodprātīgi, bez pamatota iemesla atsakoties skaidrot prasītāja kā konkurenta kandidāta izslēgšanas pamatojumu, atvainošanos nosūtot uz prasītāja e-pastu (..), un par atvainošanos informējot komisijas locekļus, prasītāja atlasē iesaistīto SIA "Pedersen & Partners" personālu un jebkuras citas personas, kurām atbildētājs ir darījis zināmu informāciju, ka prasītājs izslēgts no konkursa reputācijas kritērija neizpildes dēļ;

3. noteikt atbildētājam pienākumu prasītājam maksāt morālā kaitējuma kompensāciju 2000,00 EUR apmērā;

4. piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam visus tiesāšanās izdevumus.

[1.2] Prasības pieteikuma precizējumos norādīts, ka prasītājs 2024.gadā piedalījās atbildētāja konkursā uz valdes locekļa amatu, ko atbildētājs rīkoja ar SIA "Peredsen & Partners" konsultantu atbalstu.

Atbildētājam kā valstij piederošas kapitālsabiedrības valdes locekļu nominēšanu regulē Ministru kabineta noteikumi Nr.20 "Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai". Tādejādi prasītājam ir tiesības sagaidīt, ka konkurss noritēs atklāti, godīgi un profesionāli. Prasītāja ieskatā atbildētājs šo principus klaji pārkāpa.

Prasītājs izturēja pirmās divas no trīs konkursa atlases kārtām, taču īsi pirms trešās kārtas no SIA "Peredsen & Partners" pārstāvjiem saņēma mutisku informāciju, ka esot izslēgts no konkursa neatbilstības nevainojamas reputācijas kritērija dēļ. Prasītājs secina, ka nevainojamas reputācijas trūkumi atklāti starp otro un trešo atlases kārtu.

Prasītājs 2024.gada 20.martā sazinājās ar atbildētāju, lūdzot skaidrot savas izslēgšanas no konkursa iemeslus. Tomēr atbildētājs atteicās prasītājam sniegt saturisku atbildi par izslēgšanas no konkursa apstākļiem. Atbildētājs attiecās jebkādu informāciju par prasītāja kandidatūru arī prasītāja juridiskās palīdzības sniedzējam zvērinātam advokātam.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs prasītāju izslēdza no dalības konkursā bez jebkāda skaidrojuma, vispārīgi apgalvojot, ka tam esot pamatotas šaubas par prasītāja reputāciju, atsakoties izsniegt informāciju par apstākļiem, kas to pamato.

Tādējādi atbildētājs liedz prasītājam iespēju aizsargāt savu reputāciju, kā arī pārliecināties, ka konkurss un prasītāja izslēgšana no tā ir tiesiska saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem un atbildētāja paša izveidoto konkursa nolikumu. Šāda atbildētāja rīcība pārkāpj Civillikuma 1. un 1635.pantu, radot prasītājam morālo kaitējumu (goda un cieņas aizskārumu).

Atbildētāja neatļautā darbība ir Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31.panta otrās daļas, Ministru kabineta noteikumu Nr.20 2.punkta, kopsakarā ar 35.punktu, un Civillikuma 1.panta pārkāpšana, atbildētājam atsakoties izsniegt prasītājam informāciju par prasītāja izslēgšanas no konkursa apstākļiem. Atbildētājs liedz prasītājam iespēju tiesiskā kārtā pārliecināties par atbildētāja lēmuma izslēgt prasītāju no konkursa pamatotību un potenciāli apstrīdēt atbildētāja lēmumu, ja tas būtu nepamatots. Šāda rīcība ir negodprātīga un uzskatāmi neatbilstoša piemērojamiem atklātības, godprātības un profesionalitātes principiem.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs nodara prasītājam morālo kaitējumu, nepamatoti un pazemojoši atsakoties atklāt informāciju par prasītāja reputācijas trūkumu. Atbildētājs liek prasītāja reputāciju vispārīgi apšaubīt, radot morālas ciešanas.

Prasītājs uzskata, ka informācijas nesniegšana ir neatļauta darbība Civillikuma 1635.panta izpratnē.

Atbildētājam būtu jāatklāj prasītāja izslēgšanas iemesli. Atbildētāja kā privāto tiesību subjekta darbība nevar nonākt pretrunā Valsts pārvaldes iekārtas likumā nostiprinātajiem valsts pārvaldes principiem.

Nesniedzot prasītājam informāciju par to, kādi apstākļi vai fakti attiecībā uz prasītāja reputāciju ir bijuši par pamatu prasītāja izslēgšanai no konkursa atbildētājs pārkāpj Valsts pārvaldes iekārtas likumā 10.panta piektajā daļā nostiprināto labas pārvaldības principu un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā 31.pantā noteikto pienākumu nodrošināt atklātu, godīgu un profesionālu valdes locekļa atlases procesu.

Prasītājs norādījis, ka atlases procesā bija jāievēro Ministru kabineta noteikumu Nr.20 2., 16. un 35.punkts, kā arī Pārresoru koordinācijas centra 2022.gadā izdotās aktualizētās "Valdīnijas valdes un padomes locekļu nominēšanai kapitālsabiedrībās, kurās kapitāls pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 80., 87., 88. un 89.punktā noteiktais.

Sagaidāms, ka prasītāja reputācija tika izvērtēta atlases pirmajā kārtā. Pat, ja reputācija tika vērtēta atlases otrajā kārtā, nevainojamas reputācijas trūkums varēja tikt konstatēts tikai uz kādas jaunas – attiecināmas, pieļaujamas un publiskas informācijas pamata.

Prasītājs uzskata, ka prasītājam ir tiesības uzzināt savas reputācijas vērtējuma pamatojumu, lai varētu sniegt skaidrojumu un pamatotus iebildumus, ja informācija izrādītos nepamatota. Atbildētāja rīcība rada pamatotas šaubas, vai komisija ir ievērojusi Ministru kabineta noteikumu Nr.20 35.punktu, Konkursa nolikuma 29.punktu un Valdīnijas, t.i., izmantojusi tikai publisku, pieļaujamu un attiecināmu informāciju, dodot kandidātam iespēju sniegt reputācijas riska pašvērtējumu.

Atbildētājs kļūdaini slēpjas aiz komisijas rīcības brīvības kā iemesla neizpaust publiski pieejamo informāciju. Prasītājs neapšauba, ka komisijai ir rīcības brīvība ģenerālklauzulas – nevainojama reputācija piemērošanā, tomēr komisijai nav tiesību rīkoties patvaļīgi un piemērojamiem tiesību aktiem neatbilstoši.

Prasītāja ieskatā aizskārumu veido tieši fakts, ka atbildētājs atsakās izsniegt informāciju, kas attiecas uz pašu prasītāju un šāds atteikums nav pamatots ne ar kādiem racionāliem un tiesiskiem apstākļiem.

Prasītājs neapstrīd konkursa rezultātus un/vai savu izslēgšanu no tā. Prasība ir par prasītajam nodarīt morālo kaitējumu, kuru atbildētājs radījis, atsakoties sniegt informāciju. Tās neiegūšana skar prasītāja personiskās tiesības. Šāda neatbilstoša rīcība prasītājam rada goda un cieņas aizskārumu un morālas ciešanas saskaņā ar Satversmes 96.pantu un Civillikuma 1635.pantu. Prasītājs šajā procesā jūtas pazemots un neuzklausīts.

Prasītāja ieskatā atbildētāja neatļautā darbība, izslēdzot prasītāju no konkursa, ir cēloņsakarībā ar prasītāja tiesību aizskārumu un radītajām ciešanām, radot pamatu morālā kaitējuma atlīdzināšanai Civillikuma 1635.panta pirmās un otrās daļas izpratnē.

Prasītājam ir liegtas tiesības uz taisnīgu procesu, kurā paust pretargumentus par savu izslēgšanu no procesa, nav iespējas pārliecināties, ka atbildētājs slēgtā un apzināti necaurspīdīgā procesā nav pieņēmis nepamatotu un patvaļīgu lēmumu par prasītāja izslēgšanu.

Prasītājs raizējas par to, kādām personām, kāda, iespējams, nepatiesa vai pārprasta informācija par prasītāju tiek izplatīta. Ja šī informācija izplatīsies, prasītāja reputācija var tikt neatgriezeniski grauta citu darba devēju un sadarbības partneru acīs. Tā var izplatīties šaurajā enerģētikas tirgū, kurā nominācijas komisijas bieži veido vieni un tie paši cilvēki.

Prasītāja ieskatā kompensācijas apmērs par morālo kaitējumu nosakāms 2000,00 EUR apmērā, ko prasītājs uzskata par atbilstošu kompensāciju. Tāpat prasītājs vēlas saņemt no atbildētāja atvainošanos par tā izraisīto morālo kaitējumu, par atvainošanos prasītājam būtu jāinformē visus komisijas locekļus un atlasē iesaistīto kompāniju, kā arī jebkuras citas personas, kurām atbildētājs darījis zināmu informāciju, ka prasītājs izslēgts no konkursa reputācijas kritērija neizpildes dēļ.

[2] Atbildētājs par precizēto prasību sniedzis rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst. Norādījis, ka prasītājam nav nodarīts tiesību aizskārums, prasība celta pret neīsto atbildētāja, atbildētāja rīcība neaizskāra prasītāja godu un cieņu, prasītājam nav radīts nemantiskais kaitējums un tas nav pierādīts.

Atbildētājs norādījis, ka prasītājs pēc būtības ar celto prasību iebilst pret konkursa rezultātiem. Šādu jautājumu risināšana nav tiesas kompetencē. Nominācijas komisijas rīcība ir atbildusi gan Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumam, gan Ministru kabineta noteikumiem Nr. 20 “Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai”, kā arī Pārresoru koordinācijas centra izstrādātajām vadlīnijām “Vadlīnijas valdes un padomes locekļu nominēšanai kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai”.

Ar celto prasību prasītājs nelūdz tiesu pārvērtēt konkursa norisi, ko prasītājs nemaz nevarētu lūgt. Tā vietā prasītājs uzskata, ka prasītāja izslēgšana no turpmākas dalības konkursā, nepielaižot prasītāju dalībai trešajā kārtā, ir pazemojoša. Taču tas ir vienīgi prasītāja subjektīvais novērtējums, kam nevajadzētu būt pakļautam tiesas izvērtējumam.

Veicot komercdarbību, valstij piederoša kapitālsabiedrība tiesiskajā apritē piedalās tieši uz tiem pašiem – privāttiesiskiem pamatiem kā jebkuram citam īpašniekam piederoša komercsabiedrība. Tādēļ atbildētājs neietilpst valsts pārvaldes institucionālajā sistēmā, bet gan ir uzskatāms par privāto tiesību subjektu. Atbildētājs, organizējot savu korporatīvo pārvaldību, veic darbību privāto tiesību jomā un tādējādi nav uzskatāma par iestādi Valsts pārvaldes iekārtas likuma tvērumā.

Savukārt komercsabiedrības valde ir viena no sabiedrības pārvaldes institūcijām. Augstākā tiesa ir atzinusi, ka tiesa nevar iejaukties ar uzņēmējdarbības izpildinstitūcijas, par kādu atzīstama valde, izveidošanas saistītu jautājumu risināšanā, tostarp, attiecībā uz kapitālsabiedrību, kuras daļas pieder valstij. Tādēļ ir svarīgi uzsvērt, ka valdes locekļa amats ir uzticības amats. Uzticība un tās esamība ir subjektīvi faktori. Tiesību akti neparedz uzticību zaudējušu vai uzticību neieguvušu valdes locekli uzspiest sabiedrībai un tās dalībniekiem pretēji viņu gribai. Attiecīgi atbildētājam ir plaša rīcības brīvība tās izpildinstitūcijas izveidošanas jautājumu risināšanā un tiesai nav kompetences pārvērtēt šādus lēmumus pēc trešo personu sūdzības kā tas ir šajā situācijā.

Attiecībā uz prasītāja pieprasīto ziņu izsniegšanu norādīts, ka atbildētājam kā privāto tiesību subjektam nav pienākuma šādu komerciāli sensitīvu informāciju izsniegt prasītājam. Informācija par prasītāja novērtējumu var atklāt veidus un metodes, kādā atbildētājs analizē un vērtē personu reputāciju, kas var ne tikai ietekmēt un apgrūtināt turpmākus konkursus, ja šāda informācija tiks publiskota, bet arī atklāt komerciāli sensitīvu informāciju.

Tas vien, ka tiesību akti regulē kārtību, kādā konkurss ir jānotur, nenozīmē, ka konkurss iegūst publiski tiesisku raksturu. Šis konkurss joprojām ir jāskata caur privāttiesību prizmu – valdes locekļa amata kandidātam nav tiesību iegūt komerciāli sensitīvu uzņēmuma informāciju saistībā ar konkursu, kurā tas ir piedalījies. Attieksme pret prasītāju konkursa laikā ir bijusi tiesiska, vienlīdzīga un caurspīdīga. Atteikuma detalizētības pakāpe tiesību aktos nav noteikta, līdz ar to prasītājam nav subjektīvu tiesību prasīt izvērstāku skaidrojumu.

Konkrētajā situācijā prasītājam nav nodarīts nekāds kaitējums, kā arī nav pierādījumu kā tieši ir izpaudies un rezultējies prasītāja reputācijas samazinājums, līdz ar to prasība pēc būtības nav vērsta uz konkrēta subjektīva aizskāruma novēršanu.

Prasība nav celta pret īsto atbildētāju. Prasītāja strīdus priekšmets nav saistīts ar atbildētāja rīcību. Prasītājs ir cēlis prasību par goda un cieņas aizskārumu pēc būtības saistībā ar valdes locekļa amata kandidātu nominācijas komisijas veikto izvērtējumu un secinājumu par prasītāja atbilstību kritērijam nevainojama reputācija. Atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta piektajai daļai valsts kapitāla daļu turētājs vai kapitālsabiedrības padome (ja tāda ir izveidota) vai koordinācijas institūcija (valsts kapitālsabiedrības padomes locekļu nominācijai) izveido nominācijas komisiju, kuras uzdevums ir izvērtēt valdes un padomes locekļu kandidātus.

Ar atbildētāja padomes 2023. gada 3. novembra lēmumu tika izveidota nominācijas komisija 8 balstiesīgu komisijas locekļu un 3 komisijas locekļu ar novērotāja un padomdevēja tiesībām sastāvā. Komisijas priekšsēdētājs bija atbildētāja padomes loceklis, ar balstiesībām piedalījās personas no šādām institūcijām: Atbildētājas padome; Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departaments; /Nosaukums D/; Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kamera; Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts. Attiecīgi lēmumu vai rīcību, ko prasītājs uzskata par aizskarošu, nav pieņēmis vai izpildījis atbildētājs. Atbildētājs nav veicis nekādu rīcību, kas aizskartu prasītāja godu un cieņu, tādējādi prasība nav celta pret īsto atbildētāju un lieta ir izbeidzama.

Nominācijas komisija konkursa gaitā ir konstatējusi, ka prasītāja reputācija neatbilst kritērijam “nevainojama reputācija”, tādējādi prasītājs ir izslēgts no turpmākas dalības konkursā. Šāda rīcība ir

tiesiska, pamatota un atbilstoša piemērojamiem tiesību aktiem, un neaizskar prasītāja godu un cieņu vai reputāciju.

Prasītāja šaubas, ja informācija izplatīsies, tad prasītāja reputācija var tikt neatgriezeniski grauta citu darba devēju un sadarbības partneru acīs, nevar būt par prasības priekšmetu aizskāruma novēršanai. Plašākai sabiedrībai informācija nav izziņota, savukārt situācijā, kur kāds no komisijas locekļiem pārkāps konfidencialitātes pienākumus, būtu vērtējama katra indivīda atbildība. Atbildētājs nevar tikt saukts pie atbildības par iespējamībām un par to, ka nominācijas komisija kandidāta izpētes laikā ir ieguvusi informāciju vai ziņas, kas rada šaubas par prasītāja nevainojamo reputāciju.

Ņemot vērā, ka Civillikuma $2352.^1$ panta prasības nav izpildītas, prasītājs savu prasību pamato arī ar vispārējo kaitējuma atlīdzināšanas pamatu – Civillikuma 1635.pantu. Nominācijas komisijas rīcība ir bijusi tiesiska un atbilstoša piemērojamo tiesību aktu prasībām. Prasītājs nav identificējis konkrētu prettiesisku darbību, kas aizskar prasītāja godu un cieņu un pamatojis to ar atbilstošiem pierādījumiem nevis tikai saviem paskaidrojumiem.

“Nevainojama reputācija” ir ģenerālklauzula, kuras piepildīšana ar saturu ir atkarīga no katras lietas konkrētajiem apstākļiem.

Pat, ja tiesa saskata atbildētāja prettiesisku vai neatļautu darbību, prasītājam nav radīts nekāds kaitējums, jo īpaši prasītāja reputācijai, par ko būtu atbildīgs atbildētājs.

Prasība faktiski pamatojas uz prasītāja vēlmi iegūt informāciju, kuru saskaņā ar spēkā esošo un piemērojamo tiesisko regulējumu prasītājam nav tiesību pieprasīt un atbildētājam nav pienākuma izsniegt. Līdz ar to prasība ir nepamatota, jo neatbilst Civillikuma 1635. pantā paredzētajiem civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumiem.

Prasītājs atbilstoši publiski pieejamai informācijai kopš 2025.gada 14.janvāra ieņem /Nosaukums E/ valdes locekļa amatu, apliecina, ka prasītāja apgalvotās negatīvās sekas nav iestājušās.

[3] Tiesas sēdē prasītājs un viņa pārstāvji prasību uzturēja un lūdza apmierināt. Paskaidroja, ka 2024.gada 20.martā, dienu pirms konkursa trešās kārtas, no SIA “Peredsen & Partners” pārstāves saņēma telefona zvanu ar mutisku informāciju, ka ir izslēgts no tālākas dalības konkursā, neatbilstības nevainojamas reputācijas kritērija dēļ un var neierasties uz trešo kārtu. Pārstāve bija informējusi, ka prasītājam vēlāk viss tiks paskaidrots, tomēr pēc prasītāja iesnieguma, atbildētājs informāciju nesniedza.

Sniedza prasības pieteikuma precizējumiem atbilstošus paskaidrojumus un lūdza prasību apmierināt.

[4] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāvji prasību neatzina un lūdza noraidīt. Neuzturēja iepriekš rakstveida paskaidrojumos pieteikto lūgumu par tiesvedības izbeigšanu lietā. Vienlaikus uzturēja pārējos rakstveida paskaidrojumos norādītos apstākļus. Lūdza prasību noraidīt.

Motīvu daļa

Uzklausījusi prasītāja, prasītāja pārstāvju un atbildētāja pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība nav pamatota un ir pilnībā noraidāma.

[5] Izskatot lietu noskaidroti šādi apstākļi.

[5.1] Prasītājs 2024.gadā piedalījās atbildētāja izsludinātajā konkursā uz valdes locekļa amatu (attīstības direktora kompetence), ko atbildētājs rīkoja ar konkursa kandidātu atlases pakalpojuma sniedzēja SIA “Peredsen & Partners” un valdes locekļa amata nominācijas komisijas dalību.

[5.2] Prasītājs izturēja pirmās divas no trīs konkursa atlases kārtām, tomēr 2024.gada 20.martā, dienu pirms trešās kārtas, vēlu vakarā no SIA "Peredsen & Partners" pārstāves saņēma telefona zvanu ar mutisku informāciju, ka ar nominācijas komisijas lēmumu, ir izslēgts no tālākas dalības konkursā, neatbilstības nevainojamas reputācijas kritērija dēļ. Līdz ar to tiek lūgts neierasties uz nākamajā dienā plānoto konkursa interviju.

[5.3] Prasītājs 2024.gada 20.martā nosūtīja atbildētājam iesniegumu, kurā lūdza izsniegt šādu informāciju:

1.valdes nominācijas komisijas nolikumu, kas reglamentē komisijas darbu;

2. valdes nominācijas komisijas lēmumu, ar kuru 2024.gada 20.marta vakarā ir konstatēta prasītāja neatbilstoša reputācija;

3.ziņas par faktiem un personu, kas šos faktus komisijai darījusi zināmus, norādot laiku, kad komisijā tapusi zināma neatbilstoša reputācija.

[5.4] Atbildētājs uz iesniegumu sniedza atbildi, kurā līdztekus citiem apsvērumiem norādīts, ka valdes locekļu atlase un lēmumu pieņemšana šajā procesā tiek veikta privāto tiesību jomā. AS "Latvenergo" neietilpst valsts pārvaldes institucionālajā sistēmā, bet gan ir uzskatāma par privāto tiesību subjektu. Kandidātu nominācijas komisijas rīcība, atlasot un eventuāli nominējot valdes locekli, tiek veikta privāto tiesību jomā, lai nodrošinātu Latvenergo spēju veikt komercdarbību. Līdz ar to attiecībā uz lūgumu sniegt informāciju nav piemērojamas Informācijas atklātības likuma prasības un Latvenergo kā privāto tiesību subjektam nav pienākuma izsniegt pieprasīto informāciju.

Norādīts, ka Latvenergo neizpaudīs iesniedzējam komercnoslēpumu saturošu informāciju par komisijas darbu saistībā ar iesniedzēja kandidatūras vērtējumu, kā arī norādīts, ka izslēgšana no konkursa atlases nerada iesniedzēja goda un cieņas aizskārumu, jo izslēgšanas iemesli netika, kā arī netiks izpausti trešajām personām.

[5.5] Atbildētājs rakstveida atbildē attiecās sniegt informāciju arī uz prasītāja juridiskās palīdzības sniedzēja zvērināta advokāta Andra Tauriņa 2024.gada 11.aprīļa informācijas pieprasījumu.

[6] Civilprocesa likuma 1.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

Prasītājs pret atbildētāju cēlis prasību, kurā atbilstoši prasības precizējumiem, pamatojoties uz Satversmes 96.pantu, Civillikuma 1. un 1635.pantu, un Publiskas personas kapitāla daļas un kapiltālsabiedrību pārvaldības likuma 31.panta otrajai daļai, lūdz:

- atzīt atbildētāja rīcību, nesniedzot prasītājam informāciju par viņa izslēgšanas no konkursa iemesliem, par prettiesisku un godu un cieņu aizskarošu;

- noteikt atbildētajam pienākumu rakstveidā atvainoties prasītājam par atbildētāja nodarīto morālo kaitējumu, atbildētājam negodprātīgi, bez pamatota iemesla atsakoties skaidrot prasītāja kā konkurenta kandidāta izslēgšanas pamatojumu, atvainošanos nosūtot uz prasītāja e-pastu un par atvainošanos informējot komisijas locekļus, prasītāja atlasē iesaistīto SIA "Pedersen & Partners" personālu un jebkuras citas personas, kurām atbildētājs ir darījis zināmu informāciju, ka prasītājs izslēgts no konkursa reputācijas kritērija neizpildes dēļ;

- noteikt atbildētājam pienākumu prasītājam maksāt morālā kaitējuma kompensāciju 2000,00 EUR apmērā.

[6.1] Prasītāja ieskatā neatļauta darbība Civillikuma 1635.panta izpratnē ir informācijas nesniegšana, proti, prasītāja tiesību aizskārumu veido tieši fakts, ka atbildētājs atsakās izsniegt informāciju, kas attiecas uz pašu prasītāju, un prasītāja ieskatā atteikums nav pamatots ne ar kādiem racionāliem un tiesiskiem apstākļiem.

Prasītāja ieskatā atbildētāja neatļautā darbība, atsakoties izsniegt prasītājam informāciju par prasītāja izslēgšanas no konkursa apstākļiem, ir Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31.panta otrās daļas, Ministru kabineta noteikumu 2020.gada 7.janvāra noteikumu Nr.20 “Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai” 2.punkta, kopsakarā ar 35.punktu, un Civillikuma 1.panta, pārkāpšana.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs prasītāju izslēdza no dalības konkursā bez jebkāda skaidrojuma, vispārīgi apgalvojot, ka tam esot pamatotas šaubas par prasītāja reputāciju, atsakoties izsniegt informāciju par apstākļiem, kas to pamato. Tādējādi atbildētājs liedz prasītājam iespēju aizsargāt savu reputāciju, kā arī pārliecināties, ka konkurss un prasītāja izslēgšana no tā ir tiesiska saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

Prasītājam ir liegtas tiesības uz taisnīgu procesu, kurā paust pretargumentus par savu izslēgšanu no procesa, nav iespējas pārliecināties, ka atbildētājs slēgtā un apzināti necaurspīdīgā procesā nav pieņēmis nepamatotu un patvaļīgu lēmumu par prasītāja izslēgšanu. Šāda neatbilstoša rīcība prasītājam rada goda un cieņas aizskārumu un morālas ciešanas saskaņā ar Satversmes 96.pantu un Civillikuma 1635.pantu. Prasītājs šajā procesā jūtas pazemots un neuzklausīts.

Prasītājs uzskata, ka nepamatoti un pazemojoši atsakoties atklāt informāciju par prasītāja reputācijas trūkumu, atbildētājs nodara prasītājam morālo kaitējumu.

Turklāt atbildētāja neatļautā darbība, izslēdzot prasītāju no konkursa, ir cēloņsakarībā ar prasītāja tiesību aizskārumu un radītajām ciešanām, radot pamatu morālā kaitējuma atlīdzināšanai Civillikuma 1635.panta pirmās un otrās daļas izpratnē.

Prasītājs raizējas par to, kādām personām, kāda, iespējams, nepatiesa vai pārprasta informācija par prasītāju tiek izplatīta.

[6.2] Atbildētājs uzskata, ka prasītājam nav nodarīts tiesību aizskārums, prasība celta pret neīsto atbildētāja, atbildētāja rīcība neaizskāra prasītāja godu un cieņu, prasītājam nav radīts nemantiskais kaitējums un tas nav pierādīts.

[6.3] Līdz ar to lietā pastāv strīds par to, vai atbildētāja darbība, nesniedzot prasītājam informāciju par prasītāja izslēgšanas no konkursa iemesliem, ir vērtējama kā neatļauta, prettiesiska darbība Civillikuma 1635.panta izpratnē, kas radījusi prasītāja tiesību aizskārumu, aizskarot prasītāja godu un cieņu, un nodarījusi prasītājam morālo kaitējumu, par kuru nosakāma kompensācija 2000,00 EUR apmērā, uzliekot atbildētājam pienākumu atvainoties prasītājam rakstveidā un par atvainošanos informēt atlasē iesaistītās personas, kurām darīta zināma informācija par prasītāja izslēgšanu no konkursa reputācijas kritērija neizpildes dēļ.

[7] Satversmes 96.pantā, uz kuru prasītājs pamatojis celto prasību, noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību.

Civillikuma Ievada daļas 1.pantā noteikts, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

Savukārt Civillikuma 1635.pantā noteikts, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Ja šā panta otrajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai

nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

Piezīme. Darbība šeit jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.

[7.1] Izvērtējot, vai ir pamats no personas prasīt kaitējuma atlīdzību, pamatojoties uz Civillikuma 1635.pantu, ir nepieciešams konstatēt un pierādīt trīs priekšnoteikumus: 1) neatļautu darbību; 2) kaitējuma esamību, 3) cēloņsakarību starp neatļauto darbību un kaitējuma esamību.

Civillikuma 1635.panta pirmās daļas tiesiskā sastāva pazīme „neatļauta darbība" ir atklāts juridisks jēdziens, kura saturs jānoskaidro tiesību normas piemērotājam likuma un konkrētā gadījuma kontekstā.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka likumos pielietotie jēdzieni atšķiras ar dažādu – pieaugošu vai krītošu saturisko noteiktību. Jēdzieni var būt viennozīmīgi, kuru nozīme noteikta vai nu ar pašas lietas dabu, vai arī noteikta ar normatīvo aktu, gan arī ar zināmu abstrakcijas pakāpi. Jēdzienus ar relatīvu, izplūdušu saturisko kodolu sauc par atklātiem vai nenoteiktiem tiesību jēdzieniem (piemēram, taisnības apziņa, tiesiskā kultūra u.c.). Nenoteikta satura tiesību jēdzienu ieviešana, nozīmē, ka likumdevējs apzināti izvairījies no noteiktu pazīmju uzskaitījuma un nav vēlējies ierobežot attiecīgās normas piemērošanas sfēru, dodot plašāku rīcības brīvību tās piemērotājam (*sk. Mūsdienu tiesību teorijas atziņas. Rakstu krājums prof.* Meļķiša E. *redakcijā.- Rīga:* Tiesu namu aģentūra, *1999, 14.-19.lpp.*).

Atklātie tiesību jēdzieni ar saturu jāpiepilda likuma piemērotājam, analizējot konkrētās normas kontekstu un konkrēto gadījumu (*sk.* Levits E. *Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 5.sēj., Nr.6 (Nr.46), 2003, 162.-169.lpp., 22.pkt.*). Tādējādi tiesību piemērotājam ir nepieciešams konkrētajam gadījumam izraudzīties taisnīgāko noregulējumu.

[7.2] Neatļautā darbība Civillikuma 1635.panta izpratnē aptver ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.

Izskatāmajā lietā prasītāja ieskatā neatļautā darbība izpaužas informācijas nesniegšanā, kas attiecas uz pašu prasītāju, par prasītāja izslēgšanas no konkursa iemesliem.

Atbilstoši Civillikuma 1635.panta trešās daļas regulējumam ar neatļauto darbību saistītais morālais kaitējums lietas dalībniekam nav jāpierāda tikai tad, ja tas ir tieši paredzēts likumā. Citos gadījumos apgalvotais morālais kaitējums netiek prezumēts un aizskartajai personai tas ir jāpierāda Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

[8] Tiesa izvērtēja vai atbildētāja darbība, nesniedzot prasītājam izsmeļošu informāciju par viņa izslēgšanas no konkursa iemesliem, vērtējama kā atbildētāja neatļauta darbība Civillikuma 1635.panta izpratnē, ar kuru atbildētājs ir aizskāris prasītāja tiesības.

[8.1] Tiesa izvērtēja atbildētāja statusu un atbildētāja pienākumu ievērot Valsts pārvaldes iekārtas likuma normas.

Prasītājs uzskata, ka viņa tiesības saņemt no atbildētāja pieprasīto informāciju pamatotas ar Satversmes 1. un 116.pantu, savukārt atbildētāja pienākums sniegt informāciju izriet no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta trešās daļas.

[8.1.1] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 3.panta pirmajā daļā noteikts, ka šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus.

Panta otrajā daļā noteikts, ka šā likuma noteikumi attiecas arī uz privātpersonu, kura pilda likumā noteiktajā kārtībā tai deleģētos vai ar pilnvarojumu nodotos valsts pārvaldes uzdevumus.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta trešajā daļā noteikts, ka valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs. Pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu

ievērošana.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 11.panta pirmā daļa noteic, ka valsts pārvaldes principi piemērojami normatīvo aktu interpretācijā, kā arī pārbaudot iestāžu un amatpersonu rīcības tiesiskumu, lietderību un kvalitāti.

No minētā secināms, ka šie principi saista tikai valsts pārvaldes iestādes un amatpersonas šā likuma izpratnē.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 3.punktam un Senāta judikatūrai, jēdziens "iestāde", nav attiecināms uz valsts izveidotām kapitālsabiedrībām, jo tām nepiemīt minētajā normā uzskaitītās iestādes pazīmes.

Kā atzīts Senāta 2021.gada 18. februāra lēmumā lietā SKA-690/2021, 2. tēzē - publiskas personas kapitālsabiedrība, kas, veicot komercdarbību peļņas gūšanas nolūkā, tiesiskajās attiecībās piedalās kā privātpersona (privāto tiesību juridiskā persona), nav iestāde Valsts pārvaldes iekārtas likuma izpratnē, tomēr, ja šāda persona īsteno kādu pārvaldes uzdevumu, tai šādas izpildes ietvaros ir saistošas Informācijas atklātības likuma normas.

Atbildētājs ir Latvijas valstij piederošs elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas un tirdzniecības, kā arī dabasgāzes tirdzniecības uzņēmums. Visas atbildētāja akcijas pieder valstij, un to turētāja ir Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija.

Tādejādi atbildētājs neveic valsts pārvaldes funkcijas vai uzdevumus.

Tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja norādīto, ka valsts pārvaldes iekārtas likuma un tajā nostiprināto principu piemērošana ir atkarīga no juridiskās personas īstenotajām funkcijām – rīcības privāto vai publisko tiesību jomā.

Kapitālsabiedrības valdes locekļu atlase, kā arī citi organizatoriskie jautājumi, ir darbība privāto tiesību jomā.

Veicot valdes locekļu amata kandidātu atlasi, atbildētājs neveica valsts pārvaldes uzdevumu, neīstenoja valsts varu un nerīkojās kā ar valsts varu apveltīts subjekts. Līdz ar to uz atbildētāju nav attiecināmi Valsts pārvaldes iekārtas likumā nostiprinātie principi.

Publiskas personas kapitālsabiedrības darbība ir patstāvīga un pakārtota privātajām tiesībām un pēc sava tiesiskā statusa tā atzīstama par privāttiesību subjektu (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2013.gada 29.oktobra lēmums lietā Nr. SPC-46/2013, tēze; skat. arī Latvijas Republikas Senāta 2021.gada 18.februāra lēmumu lietā SKA-690/2021*).

[8.1.2.] Lai gan prasība nav pamatota ar Informācijas atklātības likuma normām, tiesa izvērtēja, vai prasītājam bija tiesības iegūt informāciju, pamatojoties uz Informācijas atklātības likumu.

Informācijas atklātības likuma 2.pantā, kas noteic likuma mērķi un darbības jomu, noteikts, ka šā likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Šis likums nosaka vienotu kārtību, kādā privātpersonas ir tiesīgas iegūt informāciju iestādē un to izmantot.

Panta otrā daļa noteic, ka likums attiecas uz dokumentētu informāciju, kura ir iestāžu informācijas apritē.

Atbilstoši minētā likuma 1.panta 4.punktā ietvertajai definīcijai iestāde ir publiska persona, tās institūcija vai amatpersona, kā arī persona, kas īsteno tai deleģētos valsts pārvaldes uzdevumus, ja šī persona informācijas apritē ir saistīta ar attiecīgo uzdevumu izpildi.

Tādejādi Informācijas atklātības likuma normas ir piemērojamas attiecībā uz iestādēm, institūcijām un amatpersonām, kuras īsteno tai deleģētos valsts pārvaldes uzdevumus, turklāt, ja šī persona informācijas apritē ir saistīta ar attiecīgo uzdevumu izpildi.

[8.1.3] Tiesa secina, ka atbildētājs ir uzskatāms par privāto tiesību subjektu un neietilpst valsts pārvaldes institucionālajā sistēmā.

Atbildētājs, organizējot savu korporatīvo pārvaldību, tostarp, organizējot darbības, kas vērstas uz valdes locekļu amata kandidātu atlasi, veic darbību privāto tiesību jomā un tādējādi nav uzskatāms par iestādi Valsts pārvaldes iekārtas likuma tvērumā.

[8.1.4] Vērtējot atbildētāja darbību – pieprasītas informācijas nesniegšanu par prasītāja izslēgšanas no konkursa iemesliem, Valsts pārvaldes iekārtas likuma un Informācijas atklātības likuma tvērumā, atzīstams, ka šo likumu normas attiecībā uz atbildētāju izskatāmajā gadījumā nav piemērojamas.

Līdz ar to atbildētājam likumā nav noteikts obligāts pienākums sniegt informāciju prasītājam par viņa izslēgšanas no konkursa iemesliem un atlases komisijas reputācijas izvērtējumu.

[8.2] Prasītājs uzskata, ka atbildētāja neatļautā darbība ir šādu normu pārkāpums - Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31.panta, Ministru kabineta noteikumu Nr.20 2., 16. un 35.punkta, kā arī Pārresoru koordinācijas centra 2022.gada 22.martā izdoto vadlīniju "Valdīnijas valdes un padomes locekļu nominēšanai kapitālsabiedrībās, kurās kapitāls pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 80., 87., 88. un 89.punkta pārkāpums.

[8.2.1] Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31.panta otrajā daļā noteikts, ka valdes un padomes locekļa nominēšanas process atbilst korporatīvās pārvaldības labās prakses principiem, nodrošina atklātu, godīgu un profesionālu valdes un padomes locekļu atlasi, kas veicina profesionālas un kompetentas kapitālsabiedrības pārvaldes institūcijas izveidi.

Panta trešajā daļā noteikts, ka iespējamie valdes un padomes locekļu kandidāti tiek atlasīti, organizējot publisku kandidātu pieteikšanās procedūru. Atlasot valdes vai padomes locekļus akciju sabiedrībā un sabiedrībā ar ierobežotu atbildību, ja tās atbilst gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā noteiktajiem lielas sabiedrības kritērijiem, nominēšanas procesā papildus piesaista personāla atlases konsultantu.

[8.2.2] Ministru kabineta 2020.gada 7.janvāra noteikumu Nr.20 "Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 2.punktā noteikts, ka noteikumu mērķis ir nodrošināt valdes un padomes locekļa nominēšanas procesa atbilstību korporatīvās pārvaldības labās prakses principiem un atklātu, godīgu un profesionālu valdes un padomes locekļu atlasi, kas veicina profesionālas un kompetentas valsts un atvasinātas publiskas personas kapitālsabiedrības pārvaldes institūcijas izveidi.

Noteikumu 38.punktā noteikts, ka nominācijas komisija nodrošina kandidātu atlases un novērtēšanas procesa dokumentēšanu. Pēc nominācijas procesa pabeigšanas ar to saistīto dokumentāciju nodod glabāšanā kapitāla daļu turētājam, padomei vai koordinācijas institūcijai valsts kapitālsabiedrību padomes locekļu nominācijas gadījumā. Kapitāla daļu turētājs, kapitālsabiedrības padome, koordinācijas institūcija un nominācijas komisija nodrošina, ka kandidātu atlases un novērtēšanas procesā iegūtā informācija par pretendentiem netiek nodota vai izpausta trešajām personām, kā arī netiek veiktas citas darbības, kas būtu pretrunā ar normatīvajos aktos noteikto regulējumu fiziskās personas datu aizsardzības jomā.

Izskatot lietu noskaidrots, ka ar atbildētāja padomes 2023.gada 3.novembra lēmumu tika izveidota nominācijas komisija astoņu balsstiesīgu komisijas locekļu sastāvā un trīs komisijas locekļu ar novērotāja un padomdevēja tiesībām sastāvā. Komisijas priekšsēdētājs bija atbildētāja padomes loceklis. Ar balstiesībām piedalījās personas no institūcijām: atbildētāja padomes, Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta, AS "Latvijas Finieri" padomes, Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras, Baltijas Kooperatīvās pārvaldības institūta.

Nominācijas komisija izveidota atbilstoši Pārresoru koordinācijas centra 2022.gada 22.martā izdotajām vadlīnijā, "Valdīnijas valdes un padomes locekļu nominēšanai kapitālsabiedrībās, kurās kapitāls pieder

valstij vai atvasinātai publiskai personai” (https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlin_valdes_un_pad_nomin_kapsab_kuras_kap_dal_pied_valstij_atvas_publ_personai%281%29.pdf).

Lietā noskaidrots, ka ar nominācijas komisijas 2024.gada 20.marta vienbalsīgu lēmumu nolemts prasītāja kandidatūru izslēgt no turpmākas dalības atlases procesā, proti, konkursa trešajā kārtā, par ko prasītājam paziņoja 2024.gada 20.marta vakarā pa telefonu atlases kompānijas pārstāve.

[8.2.3] Izvērtējot celtās prasības pamatā prasītāja norādītos apstākļus, konstatējams, ka prasītājs faktiski atbildētāja atbildību identificē ar valdes locekļa amata kandidātu nominācijas komisijas veikto izvērtējamu un 2024.gada 20.martā vienbalsīgi pieņemto lēmumu par prasītāja kandidatūras izslēgšanu no turpmākas dalības atlases procesā saistībā ar pamatotām šaubām par prasītāja nevainojamu reputāciju.

Par to liecina prasībā norādītais – “atbildētājs prasītāju izslēdza no dalības konkursā bez jebkāda skaidrojuma”, “atbildētājs liedz prasītājam iespēju aizsargāt savu reputāciju”, “nav iespējas pārliecināties, ka atbildētājs slēgtā un apzināti necaurspīdīgā procesā nav pieņēmis nepamatotu un patvaļīgu lēmumu par prasītāja izslēgšanu”, “atbildētāja rīcība rada pamatotas šaubas, vai komisija ir ievērojusi Ministru kabineta noteikumu Nr.20 35.punktu, konkursa nolikuma 29.punktu un valdīnijas”.

Prasītāja atsauksmē par atbildētāja paskaidrojumiem 1.3.punktā norādīts, ka atbildētāja atbildība saistāma ar apstākli, ka atbildētāja padome izveidoja atlases komisiju, atbildētājai padomei ir iespēja pārskatīt komisijas vērtējumu un pašai izvērtēt kandidātu, tādejādi atbildētajam ir galīgā kompetence kandidātu atlasē.

Tādējādi prasītājs prasības pamatā norādītajos apstākļos nominācijas komisijas darbības, tostarp, 2024.gada 20.martā vienbalsīgi pieņemto atlases komisijas lēmumu par prasītāja kandidatūras izslēgšanu no turpmākas atlases, pilnībā identificē ar atbildētāja darbībām, rīcību un pieņemtajiem lēmumiem kandidātu atlases procesā un attiecīgi arī atbildību par prasītāja tiesību aizskārumu.

Ar celto prasību prasītājs nelūdz pārvērtēt konkursa procedūras vai 2024.gada 20.marta atlases komisijas lēmumu, bet atbilstoši izvirzītajam prasījumam, lūdzis atzīt par prettiesisku, godu un cieņu aizskarošu atbildētāja rīcību (darbību), nesniedzot prasītājam pieprasīto informāciju par viņa izslēgšanas no konkursa iemesliem.

[8.2.4] Ministru kabineta 2020.gada 7.janvāra noteikumu Nr.20 “Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai” 16.punktā noteikts, ka valdes vai padomes locekļa kandidāts ir uzskatāms par personu ar nevainojamu reputāciju, ja nav pierādījumu, kas liecinātu par pretējo, un nav iemesla pamatotām šaubām par personas nevainojamu reputāciju. Izvērtējot valdes vai padomes locekļa kandidāta reputāciju, ņem vērā kapitāla daļu turētāja vai padomes, kā arī nominācijas komisijas rīcībā esošo informāciju, kas ir pieejama novērtējuma veikšanai.

Noteikumu 35.punktā noteikts, ka informāciju kandidāta reputācijas novērtēšanai nominācijas komisija iegūst, intervējot konkrēto kandidātu un izmantojot publiski pieejamos informācijas avotus.

Līdz ar to informācija kandidāta reputācijas novērtēšanai tiek iegūta gan izmantojot publiski pieejamos informācijas avotus, gan arī no intervijā ar kandidātu iegūtās informācijas.

No lietas materiāliem pievienotajiem dokumentiem redzams, ka 2024.gada janvārī tika apstiprināts Nolikums par kandidātu atlasi uz atbildētāja valdes locekļu (attīstības direktora kompetence) amatu (turpmāk arī – Nolikums).

Nolikuma II sadaļā noteikta komisijas kompetence, kura 5.4.punktā noteiktas tiesības pieņemt lēmumu par pretetndentiem, kuri tiek virzīti vērtēšanai nākamajās konkursa atlases kārtās, savukārt 5.5.punktā noteikta kompetence apstiprināt konkursa rezultātu.

Ministru kabineta 2020.gada 7.janvāra noteikumu Nr.20 “Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai” 36.punktā noteikts, ka nominācijas komisija izvirza kandidātu valdes vai padomes locekļa amatam.

Noteikumu 37.punktā noteikts, ka kapitāla daļu turētājam vai kapitālsabiedrības padomei ir tiesības noraidīt izvirzīto kandidātu. Savukārt noteikumu 40.punkts noteic, ja saskaņā ar šo noteikumu 37.punktu kapitāla daļu turētājs vai kapitālsabiedrības padome ir noraidījusi nominācijas komisijas izvirzīto kandidātu, tā triju darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas publicē kapitāla daļu turētāja vai kapitālsabiedrības tīmekļvietnē attiecīgu paziņojumu par nominācijas komisijas priekšlikuma noraidīšanu.

Minētais regulējums noteic kapitāla daļu turētāja vai kapitālsabiedrības padomes kompetenci pēc tam, kad nominācijas komisija jau ir izvirzījusi kandidātu valdes locekļa amatam.

Nolikuma par kandidātu atlasi uz atbildētāja valdes locekļu amatu 23.2.punktā noteikts, ka komisija pieņem lēmumu, kurus kandidātus izvirzīt uz konkursa trešo kārtu.

Tādejādi atlases komisijas kompetencē ietilpst jautājuma izlemšana, kurus kandidātus izvirzīt uz konkursa trešo kārtu.

Pārresoru koordinācijas centra 2022.gadā izdotajās aktualizētajās vadlīnijās "Valdīnijas valdes un padomes locekļu nominēšanai kapitālsabiedrībās, kurās kapitāls pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" (https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlin_valdes_un_pad_nomin_kapsab_kuras_kap_dal_pied_valstij_atvas_publ_personai%281%29.pdf) 80., 87., 88. un 89.punktā norādīti "nevainojamas reputācijas" vērtējuma kritēriji, kur cita starpā 80.punktā norādīts, ka kritēriju - nevainojama reputācija ir pieļaujams vērtēt atklājoties jauniem apstākļiem, tai skaitā, ja šāda jauna informācija atklājusies pretendenta intervijas procesā, proti ne tikai konkursa pirmajā kārtā.

Nolikuma 29.punktā, kas noteic komisijas tiesības vērtēt kandidāta reputāciju, norādīts, ka kandidātu var izslēgt no turpmākā vērtēšanas procesa jebkurā novērtēšanas posma brīdī, ar vienbalsīgu, visu komisijas locekļu lēmumu.

Nav šaubu, ka jēdziens nevainojama reputācija ir ģenerālklauzula, kas katrā konkrētajā gadījumā ir piepildāma ar savu saturu. Līdz ar to, neraugoties uz Pārresoru koordinācijas centra vadlīnijās "Valdīnijas valdes un padomes locekļu nominēšanai kapitālsabiedrībās, kurās kapitāls pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 80., 87., 88. un 89.punktā norādītajiem kritērijiem, tikai un vienīgi atlases komisijas kompetencē ietilpa kandidātu reputācijas izvērtēšana, vērtējuma sniegšana un lēmuma pieņemšana par prasītāja kandidatūras izslēgšanu no turpmākas atlases.

Nominācijas komisijai ir piešķirta rīcības brīvība nevainojamas reputācijas kritērija vērtēšanā, ņemot vērā kapitālsabiedrības un amata specifiku un ar to saistītos riskus.

Līdz ar to nominācijas komisijai nav pienākuma sniegt detalizētu skaidrojumu par pieņemtā lēmuma motivāciju.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 192.pantu tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Ņemot vērā celtās prasības robežas, tiesa neveic izvērtējumu tiem prasītāja norādītajiem apstākļiem, kas faktiski vērsti uz nominācijas komisijas veiktā prasītāja reputācijas risku izvērtējuma un lēmuma apšaubīšanu, atsaucoties uz vadlīnijās "Valdīnijas valdes un padomes locekļu nominēšanai kapitālsabiedrībās, kurās kapitāls pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 80., 87., 88. un 89.punktā ietvertajiem "nevainojamas reputācijas" vērtējuma kritērijiem, pazīmēm. Proti, tiesas kompetencē neietilpst izvērtēt vai nominācijas komisijas secinājumi un 2024.gada 20.marta lēmums par prasītāja kandidatūras izslēgšanu no turpmākas atlases atbilda Vadlīniju 80., 87., 88. un 89.punktā ietvertajiem kritērijiem.

No lietā noskaidrotajiem apstākļiem konstatējams, ka 2024.gada 20.marta lēmumu par prasītāja kandidatūras izslēgšanu no turpmākas atlases, pirms konkursa trešās kārtas, vienbalsīgi pieņēma atlases komisija nevis atbildētājs. Tādējādi nav pamata atlases komisijas 2024.gada 20.martā pieņemto lēmumu identificēt kā atbildētāja pieņemtu lēmumu vai rīcību.

Līdz ar to prasītāja viedoklis, ka atbildētājs liedz prasītājam iespēju tiesiskā kārtā pārliecināties par atbildētāja lēmuma izslēgt prasītāju no konkursa pamatotību un potenciāli apstrīdēt atbildētāja lēmumu, ja tas būtu nepamatots, balstīts uz kļūdainu pieņēmumu, ka nominācijas komisijas lēmums un rīcība ir atzīstama par atbildētāja lēmumu un rīcību.

Arī prasītāja viedoklis, ka atbildētājai padomei ir iespēja pārskatīt komisijas vērtējumu un pašai izvērtēt kandidātu, neattiecas uz tiesībām veikt izvērtējamu vai iejaukties atlases procesa laikā starp atlases kārtām, pirms nominācijas komisija vēl nav izvirzījusi kandidātu valdes locekļa amatam.

Tikai tādā gadījumā, ja nominācijas komisija ir izvirzījusi kandidātu valdes locekļa amatam, atbilstoši Ministru kabineta 2020.gada 7.janvāra noteikumu Nr.20 "Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 37.punktam kapitāla daļu turētājam vai kapitālsabiedrības padomei ir tiesības noraidīt izvirzīto kandidātu.

Izskatāmajā lietā nominācijas komisija neizvirzīja prasītāju par kandidātu valdes locekļa amatam, bet vienbalsīgi 2024.gada 20.martā nolēma izslēgt prasītāju no turpmākas dalības atlases trešajā kārtā.

[8.2.5] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa atzīst, ka neviens ārējais normatīvais akts atbildētājam darbojoties privāto tiesību jomā un veicot valdes locekļu amata kandidātu atlases procesu, neuzliek obligātu un izpildāmu pienākumu sniegt prasītājam pieprasīto informāciju par prasītāja izslēgšanas no konkursa iemesliem.

[8.3] Atbilstoši Komerclikuma 221. pantam valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību.

Senāts 2007.gada 5.decembra spriedumā lietā Nr. SKC-805, 10.1.punktā atzinis, ka darbībai valdes locekļa amatā ir izteikts uzticības raksturs, valdes loceklim, kurš no amata atsaukts, Komerclikumā un likumā ,,Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībā" nav paredzēta tiesība prasīt atjaunošanu amatā tiesas ceļā, jo tiesa nevar iejaukties ar uzņēmējsabiedrības izpildinstitūcijas, par kādu atzīstama valde, izveidošanas jautājumu risināšanā. Attiecībā uz valdes locekli Darba likuma tiesību normas par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ir vispārējās tiesību normas, kuras tiek ierobežotas.

Tādejādi tiesa nevar iejaukties ar kapitālsabiedrības valdes izveidošanas saistītu jautājumu risināšanā, tostarp, attiecībā uz kapitālsabiedrību, kuras daļas pieder valstij.

Tiesa atzīst par pamatotiem atbildētāja secinājumus, ka atbildētājam ir plaša rīcības brīvība tā izpildinstitūcijas izveidošanas jautājumu risināšanā.

Tādējādi to, kādu informāciju, kādā apjomā atbildētājs ir tiesīgs vai arī vēlas sniegt prasītājam vai citām personām, noteic normatīvie akti fiziskās personas datu aizsardzības jomā, kā arī kapitālsabiedrības darbību regulējošie iekšējie dokumenti.

[8.4] Kā redzams no Nolikuma 32.punkta kandidātu vērtēšanas process (piešķirto punktu skaits un komisijas locekļu individuālie novērtējumi, pretendentu vārds, uzvārds un cita identificējoša informācija) ir ierobežotas pieejamības informācija, kas nav izpaužama.

Nolikuma 35.punkts noteic, ka konkursa materiāli (protokoli un ielikumi) tiek nodoti glabāšanā (ar atzīmi: konfidenciāli) AS "Latvenergo" lietvedībā un tiek glabāti uz valdes locekļa pirmā pilnvaru termiņa laiku. Savukārt nolikuma 36.punkta paredz, ka kandidātu atlases un novērtēšanas procesā iegūtā informācija par pretendentiem netiek nodota vai izpausta trešajām personām, kā arī netiek veiktas jebkādas darbības, kas būtu pretrunā ar normatīvajos aktos noteikto regulējumu fiziskās personas datu aizsardzības jomā.

Tādējādi Nolikuma 32.punktā strikti noteikts, ka kandidātu vērtēšanas process (piešķirto punktu skaits un komisijas locekļu individuālie novērtējumi, pretendentu vārds, uzvārds un cita identificējoša informācija) ir ierobežotas pieejamības informācija, kas nav izpaužama, savukārt Nolikuma 35.punktā konkursa materiāliem noteikts konfidenciālas informācijas statuss.

Tiesa secina, ka kandidāta reputācijas izvērtēšanas process viennozīmīgi ir kopējā kandidātu vērtēšanas procesa sastāvdaļa, viens no elementiem, kas Nolikuma 32.punktā noteikta kā ierobežotas pieejamības informācija, kas nav izpaužama.

Tiesas ieskatā Nolikuma 32., 25. un 36.punkta noteikumi liedz atbildētājam izsniegt prasītājam pieprasīto informāciju par prasītāja izslēgšanas no konkursa iemesliem, līdz ar to atbildētāja norāde prasītājam sniegtajā atbildē par to, ka kandidātu vērtēšanas process ir komercnoslēpums, kas nav izaužama, atbilst Nolikuma 32.punktā noteiktajam.

[8.5] Kā redzams no atbildētāja sniegtās atbildes uz prasītāja 2024.gada 20.marta informācijas pieprasījumu, atbildes 05 sadaļā tika norādīts, ka 2024.gada 20.martā komisija pieņēma vienbalsīgu lēmumu par prasītāja kandidatūras izslēgšanu no turpmākas dalības atlases procesā saistībā ar pamatotām šaubām par prasītāja nevainojamu reputāciju.

Līdz ar to atbildē tika sniegta informācija par to, ka iemesls komisijas vienbalsīgi pieņemtajam lēmumam ir - pamatotas šaubas par prasītāja nevainojamu reputāciju nevis kādi citi kritēriji.

Apstāklis, ka atbildētāja sniegtās informācijas apjoms neatbilda prasītāja gaidām un cerībām saņemt daudz detalizētāku informāciju par konkrētiem apstākļiem un faktiem, kas bija par pamatu komisijas lēmuma pieņemšanai, nav pamats apgalvojumam, ka informācija prasītājam vispār netika sniegta.

Neraugoties uz apstākli, ka prasītājs ir pieprasījis informāciju par sevi pašu, par saviem nevainojamas reputācijas riskiem, atbildētājs ir tiesīgs nesniegt tādu ierobežotas pieejamības informācija, kas definēta Nolikuma 32.punktā kā neizpaužama informācija.

Tiesa secina, ka atbildētājam kā privāto tiesību subjektam nav pienākuma šādu sensitīvu informāciju izsniegt prasītājam, jo normatīvie akti šādu pienākumu neparedz.

Tas, ka normatīvie akti regulē kārtību, kādā ir jārīko un jāveic konkurss uz valsts kapitālsabiedrības valdes locekļa amatu, nepiešķir konkursam un tā rezultātiem publiski pieejamas informācijas statusu vai tādas informācijas, kura būtu izpaužama saskaņā ar Informācijas atklātības likuma normām vai Valsts pārvaldes iekārtas likuma normām.

[9] Izvērtējot prasījumu - atzīt atbildētāja rīcību, nesniedzot prasītājam informāciju par viņa izslēgšanas no konkursa iemesliem, par prettiesisku un godu un cieņu aizskarošu, tiesa atzīst, ka atbildētājs nav veicis nekādu neatļautu darbību (darbību vai bezdarbību), kas būtu aizskārusi prasītāja godu un cieņu, un attiecīgi dotu pamatu morālā kaitējuma kompensācijas piedziņai.

Proti, izskatot lietu, tiesa nav konstatējusi Civillikuma 1635.pantā noteiktos obligātos priekšnoteikumus – atbildētāja neatļautu darbību, kaitējuma esamību un cēloņsakarību starp atbildētāja neatļauto darbību un kaitējuma esamību, lai apmierinātu celto prasību.

Prasītāja norādītais par iespējamo reputācijas samazinājumu, kas izriet no varbūtības, kas kāds no konkursa komisijas locekļiem šo informāciju izmantos atkārtoti vai neatļauti, nav attiecināmi uz atbildētāja darbību un neveido prasītāja tiesību aizskārumu.

Apstāklis, ka saņemot informāciju par lēmumu par prasītāja kandidatūras izslēgšanu no turpmākas atlases procesa, prasītājs jūtas pazemots un neuzklausīts, saistīts ar prasītāja subjektīvajām izjūtām, sarūgtinājumu un nepiekrišanu atlases komisijas lēmumam pēc būtības. Prasītāja subjektīvās izjūtas un pārdzīvojumi, nekonstatējot atbildētāja neatļautu, prettiesisku rīcību, neveido goda un cieņas aizskārumu, ko būtu pieļāvis atbildētājs.

Jebkura dalība atlasē uz izsludinātu vakanci privāto tiesību sfērā vai valsts pārvaldē, ietver sevī risku, ka atlases komisija pretendentu var novērtēt kā nepietiekami atbilstošu visām amatam izvirzītajām prasībām, kam var sekot lēmums nevirzīt kandidāta tālākām atlases kārtām. Minētie apsvērumi indivīdam ir jāņem vērā, pirms tiek izdarīta izvēle konkursa atlasē piedalīties.

Ņemot vērā, ka nav konstatējama atbildētāja neatļauta darbība, nav konstatējams prasītāja goda, cieņas un reputācijas aizskārums. Līdz ar to nepastāv arī pamats uzlikt pienākumu atbildētājam atvainoties prasītājam, kā arī morālā kaitējuma kompensācijas piedziņai.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka prasība nav pamatota un ir pilnībā noraidāma.

[10] Civilprocesa likuma 44.panta trešā daļa noteic, ja prasība tiek noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

Atbildētāja intereses lietā pārstāvēja un juridisko palīdzību sniedza zvērināts advokāts Lauris Liepa un zvērināta advokāta palīdze Gabrela Šantare, ko apliecina lietā iesniegtās pilnvaras un orderi Nr.201/2024-21164, un Nr.202/2024-21164. Lietas materiāliem pievienots 2024.gada 5.augusta rēķins Nr.20242610 par juridiskajiem pakalpojumiem civillietā Nr.C771307724/88 par 3649,85 EUR apmaksu.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu par mantisku prasību par kaitējuma atlīdzības piedziņu un d) apakšpunktu par nemantisku prasību, ievērojot panta ceturtajā daļā noteikto ierobežojumu, no prasītāja par labu atbildētājam ir piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par zvērināta advokāta sniegto palīdzību 1725,00 EUR apmērā (300,00 EUR - daļā par mantisku prasību, 1425,00 EUR - daļā par nemantisku prasību).

Ievērojot atbildētāja izsniegtajā pilnvarā ietverto pilnvarojumu - saņemt piespriesto vai piedzīto naudu, tiesa atzīst, ka spriedumā nosakāms, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi par zvērināta advokāta sniegto palīdzību iemaksājami ZAB "COBALT" SIA norēķinu kontā.

[11] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.pantu, Civillikuma 1753., 1765. un 1759.pantu, tiesa nosaka atbildētājam tiesības saņemt no prasītāja likumiskos nokavējuma procentus 6 % apmērā gadā no piedzītās ar lietas vešanu saistīto izdevumu summas par laiku pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763.pantu, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[12] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} panta pirmās daļas noteikumiem prasītājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei - daļā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu par labu atbildētājam - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41., 44., 93., 97., 193. un 195.pantu, tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, prasību pret AS "Latvenergo", reģistrācijas Nr.40003032949, par atvainošanos un mantisko kompensāciju par morālā kaitējuma nodarīšanu.

Piedzīt no /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, par labu AS "Latvenergo", reģistrācijas Nr.40003032949, ar lietas vešanu saistītos izdevumus par zvērināta advokāta sniegto juridisko palīdzību 1725,00 EUR (viens tūkstotis septiņi simti divdesmit pieci*euro* un 00 centi).

Piedzītās naudas samaksa veicama AS "Latvenergo", reģistrācijas Nr.40003032949, pilnvaroto pārstāvju prakses vietas zvērinātu advokātu biroja "COBALT" SIA, reģistrācijas Nr.40003032949, vienā no šādiem norēķinu

kontiem: kontā Nr.LV72HABA0551041162223, AS "Swedbank", kontā Nr.LV20RIKO0000081985115, Luminor Bank AS Latvijas filiāle, kontā Nr.LV69UNLA0050002518214, SEB banka AS.

Noteikt /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas un pieejamības dienas tiešsaistes sistēmā – 2025.gada 21.novembra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas tiesā.

Tiesnese Agnese Sviķe

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu